

ג. בית יוסף במדבר
הפסוק וקצית ד' שם
במקרא. ה. תרומת
הקצית. ו. רמב"ם בפרק
ב. מהלכות ציצית.
ז. מנחות מ' לפרש רבנו
תם שם בחוקות וקצית
וקצית. ח. שם
הקצית. ט. בית יוסף
והאגדה בשם הר"ר
יעקב פקדון מוילין.

מיני בגדים, יחויץ משל פשתים לצמר או של צמר לפשתים^(א) בזמן הזה דליבא תכלת, מפני שהם כלאים. הגה ויש אומרים שלא לעשות ציצית^(ב) של פשתים כלל^(ח) אפלו בשאר מינים, והכי נהוג. נסמך סימן לא): ג. רציצית^(ט) של שאר מינים אין פוטרים^(י) אלא במינים^(יא) כגון משי^(יב) לבגד משי וצמר גפן לצמר גפן, אבל שלא במינים^(יג) אין פוטרים: ד. האם הטיל בטלית של שאר מינים קצת ציציות כמוני וקצת מצמר או פשתים, (יד) יש^(כ) להסתפק בו: ה. יש אומרים שצריך לעשות הציצית^(טו) מצבע הטלית, ותמך קדקים נהגים בן. הגה והאשכנזים אין נוהגין לעשות הציצית^(ז) רק לבנים^(טו) אף בבגדים צבועים, ואין לשנות (תרומת הדשן סימן מו): ו. יש אומרים שאין לעשות טלית^(יז) של^(ט) פשתן, ויאה על פי שאין הלכה בן, ירא שמים יצא את כלם ועושה טלית של צמר ותולים, שהוא חובב ציצית מן התורה בלי פקפוק. הגה ומיהו אם אי אפשר רק בטלית של פשתן, מוטב שיעשה^(יח) טלית של פשתן^(יט) ורציצית של פשתן משיבת בטל ממצות ציצית (תשובת הראש כלל ב):

שערי תשובה

ס. רק לבנים. עין באר היטב וכתב גם של שלמה ריש יבמות, שאין לעשות טלית גדול מצבע ירק לבדו יום טוב אלא כאשר נהגו בטלית לבן, ואף בטלית קטן יש מקפידין דקרא בלבים ויש להג שלא לעשות שום תפירה בטלית רק בחושים לבנים, וכן העשרה שעושים למעלה אין לעשות אלא מדבר לבן, עין שם: ו. וציצית של פשתן. עין בבאר היטב. ומה שכתב יעשה נפשות של עור כו' כתב באגלה רבה וזל נהירא, שכתב לעשות בן בפשתן עצמו בלא עור, וכן בהג"ה בעל תוספות שקת כתב בשם גדול אחד שהקפיד על זה, והביאם במחזיק ברכה וכתב שאין לעשות בן אפלו בשעת הדחק:

והש' יושב ויש להו' שמה יעשה גם בן צמר: (ו) וציצית של פשתן, וכתב עליו, בן כתב בית יוסף סוף סימן זה בהספמת הר"ף והראש והרמב"ם, עין שם. והבאר היטב אשר לפני כתב, ונראה לי שלא יכרח עליו.

באר הגולה

בערבוב חוטיין של צמר ושל שאר מינים, בין בשתי ובין בערב, מסיק בספר ארצות החיים דאוליין בזה בתר רב, אם זהב חוטיין הוא מצמר, חוב מן התורה אף להמחבר, ואם לאו, חוב מדרבנן

צמר או כבד פשתים, ולהיש אומרים שזכר רמ"א בסעיף א, דכל מיני בגדים תיבין מדאורייתא, אפלו בהם היה אז מותר לנו מן התורה ציצית של צמר ופשתים יחדו, אבל עכשיו דאין לנו תכלת, נמצא דאין אנו מקימין המצוה בשלמותה, לא שרי לן בלאים: (ח) אפלו בשאר מינים. הפסם, ויש צמר שנקרא עין משי, וכתבו להטיל בו ציצית של פשתן, שסיברו שהוא משי, ויהיה כלאים. ולפי זה^(א) בשאר מינים שאינן משי יש להתיר, ויש עוד טעמים אחרים, עין בבית יוסף ופ"ה ופ"ו, ולדבריהם יש להתמיד גם בשאר מינים, ובשעת הדחק יש לסמך על המקלות, בן כתב באגלה רבה. ועין בספר מעשה רב, שהג"ה היה גם בן מן המקלות בזה: ג. (ט) של שאר וכו'. דין זה קאי^(ט) בין למאן דאמר שאר מינין דאורייתא, או דרבנן: (י) אלא במינים. ואם היה השתי ממין זה והערב ממין אחר, פשוט^(ט) דאין לטלית זו תקנה אלא בציצית של צמר, שהוא פוטר בכל הבגדים, או בציצית של פשתים^(יב) אפלו אם תתמזגו היה פוטר בצמר או משי. וכל זה דוקא אם המשי היה טווי ושזור לשם ציצית^(יג) דכלאו הכי לא: (יב) לבגד משי. ואפלו אם תתמזגו היה פוטר בצמר או פשתים או מין אחר, דאוליין בתר עליון דהוא עקר הבגד, ובדלקמן בסימן י, במגן אברהם סעיף קטן ה: (יג) אין פוטרים. וטלית שהשתי הוא ממין זה והערב הוא מצמר או להפך, ישיל בו ציצית^(יד) של צמר דוקא שהוא פוטר בכל המינים ולא משאר מינים אפלו אם רבו היה משאר מינים, דשתי או ערב לתוד לא תשיב בגד וכו' בסעיף קטן ב. ואפלו אם לא מכבר חוטי הצמר בפני עצמו, כגון שערכ מחוטי הצמר מעט בשתי ובערב ולא נכר מקומו איה, אפלו הכי^(טו) נראה דטוב יותר לעשות ציצית מחוטי צמר, כי יש אומרים דחוטין תשיכי ולא בטלי. וטוב יותר^(טז) שיעשה הטלית כלו של צמר בלי תערובות כלל של שאר מינים, וכזה יתנאה למעלה. וטלית שהוא מערב בצמר גפן ופשתים, אין לטלית זו תקנה, אם לא בשעת הדחק יעשה בו ציצית של פשתן, וכו' בסוף סעיף קטן ח: ד. (יד) יש להסתפק. כי אין כאן מין כתר, וגם גדלים תעשה לך מהם אינם לגמרי. ועין בארצות החיים שכתב, דאם עושה שני חוטים ממין זה ושני חוטים מצמר שפיר דמי, עין שם מלתא בטעמא: ה. (טו) מצבע הטלית. משום זה אלי ואנוהו. ויש מפרשים, (טו) משום דקציתן בזה ממין הבגד: (טו) אף בבגדים צבועים. מכל מקום^(טז) ראוי למדקדק לעשות דוקא ארבע נפשות או טלית קטן לבן, כדי שיהיה יוצא ידי הכל שיעשה הציצית לבנים, גם משום דכתיב ולבושה כתלג תור^(טז) ומה ששפת הבגד כעין תכלת בטליתות שלנו, בתר עקר הבגד דאוליין: ו. (יז) של פשתן. דגורו תז"ל משום דאז יהיה מכתר לעשות בו ציצית של פשתן, ויש לתוש שמא^(יז) יעשה בו גם בן תכלת, והוי אסור בלאים כשיתכסה בו בלילה שאז אין זמן קיום המצוה. ואף בזמננו אין לנו תכלת, סבירא להו^(יח) דמכל מקום אין הנהגה בטלה. והרבה פוסקים^(יח) התירו בזה, דסבירא להו דעקר הנהגה לא היה רק שלא ישילו בו תכלת כדי שלא לבא לידי בלאים, אבל לא על חוטי הפשתים, וגם בזמננו דליבא תכלת^(יט) לא שך כלל הק גזירה, ומשום הכי כתב רמ"א בהג"ה דאם אי אפשר בענן אחר יש לסמך עליהם: (יח) טלית של פשתן. וכל שכן דמותר לעשות^(יט) טלית של שאר מינים וציצית של פשתן כשאין לו ציצית אחרים, כדי שלא יחבטל המצוה: (יט) וציצית של פשתן. ויוכל לסמך על המתירים^(יט) גם לענין ברכה. ופשוט דאם יש לו טלית גדול של צמר יכרח עליו ויבין לפטר את

באר היטב

טלית קטן שכלו צמר מלמטה כדי לצאת בו, וכזה יתנאה למעלה, מן אברהם סעיף קטן ד, וכן כתב בסימן ח סעיף קטן טו ונהגו שלא לבדו על טלית של משי, אלא מכרח על של צמר ומסירו ורובש של משי. עין שם: (ט) של פשתים כלל. הטעם, ויש צמר שנקראין קצין משי, וכתבו להטיל ציצית פשתים בטלית של צמר שסיברו שהוא משי, עין מן אברהם: (ג) להסתפק בו. פי אין כאן מין כתר וגם לא גדלים תעשה לך מהם אינם לגמרי, עין מן אברהם: (ד) רק לבנים אף בבגדים הצבועים ואין לשנות. בן צריך לומר. וכתב ט"ז מכל מקום ראוי למדקדק לעשות דוקא ארבע נפשות או טלית [קטן] לבן כדי שיהיה יוצא ידי הכל כשיעשה הציצית לבנים, עין שם: (ט) פשתן. דאז יהיה מכתר לעשות ציצית של פשתן, ויש להו' שמה יעשה גם בן צמר: (ו) וציצית של פשתן, וכתב עליו, בן כתב בית יוסף סוף סימן זה בהספמת הר"ף והראש והרמב"ם, עין שם. והבאר היטב אשר לפני כתב, ונראה לי שלא יכרח עליו.

משנה ברורה

(ז) בזמן הזה. פרוש, דבזמן^(א) שהיה תכלת, שהיה צריך להטיל ארבעה חוטיין, שני חוטיין לבן ושני חוטיין תכלת (הוא צמר צבוע כדם חלוד), והיה מתקיים על ידי זה המצות ציצית כראוי, התירה לנו התורה להטיל השנים של לבן בין מצמר או מפשתים, בין בבגד צמר או בבגד פשתים, ולהיש אומרים שזכר רמ"א בסעיף א, דכל מיני בגדים תיבין מדאורייתא, אפלו בהם היה אז מותר לנו מן התורה ציצית של צמר ופשתים יחדו, אבל עכשיו דאין לנו תכלת, נמצא דאין אנו מקימין המצוה בשלמותה, לא שרי לן בלאים: (ח) אפלו בשאר מינים. הפסם, ויש צמר שנקרא עין משי, וכתבו להטיל בו ציצית של פשתן, שסיברו שהוא משי, ויהיה כלאים. ולפי זה^(א) בשאר מינים שאינן משי יש להתיר, ויש עוד טעמים אחרים, עין בבית יוסף ופ"ה ופ"ו, ולדבריהם יש להתמיד גם בשאר מינים, ובשעת הדחק יש לסמך על המקלות, בן כתב באגלה רבה. ועין בספר מעשה רב, שהג"ה היה גם בן מן המקלות בזה: ג. (ט) של שאר וכו'. דין זה קאי^(ט) בין למאן דאמר שאר מינין דאורייתא, או דרבנן: (י) אלא במינים. ואם היה השתי ממין זה והערב ממין אחר, פשוט^(ט) דאין לטלית זו תקנה אלא בציצית של צמר, שהוא פוטר בכל הבגדים, או בציצית של פשתים^(יב) אפלו אם תתמזגו היה פוטר בצמר או משי. וכל זה דוקא אם המשי היה טווי ושזור לשם ציצית^(יג) דכלאו הכי לא: (יב) לבגד משי. ואפלו אם תתמזגו היה פוטר בצמר או פשתים או מין אחר, דאוליין בתר עליון דהוא עקר הבגד, ובדלקמן בסימן י, במגן אברהם סעיף קטן ה: (יג) אין פוטרים. וטלית שהשתי הוא ממין זה והערב הוא מצמר או להפך, ישיל בו ציצית^(יד) של צמר דוקא שהוא פוטר בכל המינים ולא משאר מינים אפלו אם רבו היה משאר מינים, דשתי או ערב לתוד לא תשיב בגד וכו' בסעיף קטן ב. ואפלו אם לא מכבר חוטי הצמר בפני עצמו, כגון שערכ מחוטי הצמר מעט בשתי ובערב ולא נכר מקומו איה, אפלו הכי^(טו) נראה דטוב יותר לעשות ציצית מחוטי צמר, כי יש אומרים דחוטין תשיכי ולא בטלי. וטוב יותר^(טז) שיעשה הטלית כלו של צמר בלי תערובות כלל של שאר מינים, וכזה יתנאה למעלה. וטלית שהוא מערב בצמר גפן ופשתים, אין לטלית זו תקנה, אם לא בשעת הדחק יעשה בו ציצית של פשתן, וכו' בסוף סעיף קטן ח: ד. (יד) יש להסתפק. כי אין כאן מין כתר, וגם גדלים תעשה לך מהם אינם לגמרי. ועין בארצות החיים שכתב, דאם עושה שני חוטים ממין זה ושני חוטים מצמר שפיר דמי, עין שם מלתא בטעמא: ה. (טו) מצבע הטלית. משום זה אלי ואנוהו. ויש מפרשים, (טו) משום דקציתן בזה ממין הבגד: (טו) אף בבגדים צבועים. מכל מקום^(טז) ראוי למדקדק לעשות דוקא ארבע נפשות או טלית קטן לבן, כדי שיהיה יוצא ידי הכל שיעשה הציצית לבנים, גם משום דכתיב ולבושה כתלג תור^(טז) ומה ששפת הבגד כעין תכלת בטליתות שלנו, בתר עקר הבגד דאוליין: ו. (יז) של פשתן. דגורו תז"ל משום דאז יהיה מכתר לעשות בו ציצית של פשתן, ויש לתוש שמא^(יז) יעשה בו גם בן תכלת, והוי אסור בלאים כשיתכסה בו בלילה שאז אין זמן קיום המצוה. ואף בזמננו אין לנו תכלת, סבירא להו^(יח) דמכל מקום אין הנהגה בטלה. והרבה פוסקים^(יח) התירו בזה, דסבירא להו דעקר הנהגה לא היה רק שלא ישילו בו תכלת כדי שלא לבא לידי בלאים, אבל לא על חוטי הפשתים, וגם בזמננו דליבא תכלת^(יט) לא שך כלל הק גזירה, ומשום הכי כתב רמ"א בהג"ה דאם אי אפשר בענן אחר יש לסמך עליהם: (יח) טלית של פשתן. וכל שכן דמותר לעשות^(יט) טלית של שאר מינים וציצית של פשתן כשאין לו ציצית אחרים, כדי שלא יחבטל המצוה: (יט) וציצית של פשתן. ויוכל לסמך על המתירים^(יט) גם לענין ברכה. ופשוט דאם יש לו טלית גדול של צמר יכרח עליו ויבין לפטר את

שער הציצין

ב. (ט) מן אברהם: (י) מן משמע בבית יוסף לדעת מהרי"א, ובפרי מגדים ודעה להחמיר בזה אפלו לפי דעת מהרי"א: ג. (יז) גמרא שם: (יז) נלמד מקמן אברהם סעיף קטן ד: (יז) נדלעיל בסעיף קטן ח, עין שם: (טו) תרומת הדשן: (טו) עין מן אברהם. ודלעיל רבה מקל בזה לכתחלה: (י) עין בארצות החיים בסימן זה: (יט) מן אברהם: ה. (ט) פרי מגדים: (כ) ש"י: (כ) פרי מגדים: 1. (כז) במנחות דף מ לפרש וכו' תם, עין שם בחוספת: (כז) עלת תמיד: (כז) רש"י תרומה שם, עין שם: (כט) הראש: (ס) עלת תמיד ואלה רבה: (כ) באר היטב והארצות החיים, ובבאר הגולה פתח דדעקו מדעת רבנו תם דאסור לעשות גם ציצית של פשתן, וצריך עיון, דהיינו אדם כתב ונתפס טלית של פשתן וציצית של פשתן על פי הגר"א ז"ל: